

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 26/2017

18.01.2017. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Слађане Накић-Момировић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милан Козомора, адвокат из ... против туженог „ББ“ ..., кога заступа Милан Гуцуња, адвокат из ..., ради заштите од злостављања на раду и дискриминације, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2478/16 од 17.08.2016. године, у седници одржаној 18.01.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2478/16 од 17.08.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П1 22/15 од 08.06.2016. године одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је у периоду од 19.09.2014. до 05.05.2015. године дискриминисана код туженог због здравственог стања члана њене породице - сина и њеног здравственог стања на тај начин што јој је у два наврата отказан уговор о раду, због наводних технолошких, економских и организационих промена, те да се туженом забрани такво даље дискриминаторско поступање; да је тужилца у периоду од 29.12.2014. до 05.05.2015. године претрпела злостављање на раду активним поступањем одговорног запосленог туженог, које је имало за циљ повреду угледа, личног и професионалног интегритета, недавањем радних задатака и невраћањем на рад, које није оправдано потребама процеса рада, изазивање страха код тужилце за њено даље радно и професионално ангажовање и навођење да на сопствену иницијативу раскине радни однос споразумом или отказом уговора о раду; да се забрани туженом вршење понашања које представља злостављање, као и даље вршење злостављања, односно понављање таквог злостављања; да се обавезе тужени да тужилци исплати нематеријалну штету прописану одредбом члана 200. ЗОО у виду претпрљених душевних болова због умањења животне активности у износу од 100.000,00 динара, повреде угледа, части, слободе и права личности у износу од 100.000,00 динара, као и због претрпљеног страха у износу од 70.000,00 динара, у укупном износу од 270.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од пресуђења до исплате; да се одреди објављивање ове пресуде донете у складу са одредбом члана 30. став 1. тачка 5. Закона о спречавању злостављања у

дневном листу „Дневник“ из ..., као и да се обавезе тужени да тужиљи исплати трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом почев од дана доношења пресуде до исплате. Обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка од 78.100,00 динара, са затезном каматом почев од дана пресуђења до исплате. Тужиља је ослобођена обавезе плаћања судских такса у овом поступку.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2478/16 од 17.08.2016. године, ставом првим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди, тако што је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова поступка преко износа од 43.600,00 динара па до износа од 78.100,00 динара. Ставом другим изреке одбијена је жалба тужиље и првостепена пресуда је потврђена у преосталом делу.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је одлучено о дискриминацији, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а нема ни других битних повреда одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 31.12.2002. године тужиља је са послодавцем закључила уговор о раду на неодређено време, за Дана 23.02.2012. године директор туженог донео је Правилник о организацији и систематизацији послова, који је мењан више пута. Изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова од 19.11.2012. године, у организационом делу технички сектор, одељење дорада, укинути су послови ... у производном погону и формиран је организациони део одељење интегралног менаџмент система (скраћено одељење ИМС). Радници који су распоређени у одељења ИМС, на радна места манипулант ИМС за ..., били су задужени за ... у производним објектима, око објеката, заједничким просторијама и круга фабрике. Пре него што су распоређени у ово одељење радници који су имали проблем са здрављем су били позвани на састанак код послодавца и тада им је речено да се формира ново одељење и да ће уколико пристану, бити распоређени у то одељење да би им се олакшао процес рада због њиховог здравственог стања. У одељење ИМС су били распоређени они који су имали неки вид инвалидитета или су често били на боловањима, па су на овај начин они распоређени на лакше радно место, а процес производње је могао нормално да се одвија. Тужиља је распоређена на послове манипулант ИМС за одржавање ... Правилником о организацији и систематизацији послова послодавца. Анексом уговора о раду од 01.03.2013. године извршено је усклађивање одредби уговора о раду од 31.12.2002. године са одредбама Правилника о раду од 20.02.2013. године, па је тужиља распоређена на послове манипулант ИМС за Изменама и допунама Правилника о организацији

и систематизацији од 10.09.2013. године, у организационом делу, одељењу ИМС, уведени су послови манипулант ИМС за ..., а анексом уговора о раду од 12.11.2013. године тужила је распоређена на ове послове. Дана 11.09.2014. године донет је Правилник о организацији и систематизацији, којим је укинута одељење ИМС, чиме су укинута и послови манипулант ИМС за ... на којима је тужила радила. Због тога је тужени 29.09.2014. године одржао састанак са радницима из одељења ИМС и предочио им да нема више потребе за њиховим радом, те да ће бити проглашени технолошким вишком. Решењем туженог од 29.09.2014. године тужили је отказан уговор о раду од 31.12.2002. године, са свим припадајућим анексима и престао јој радни однос закључно са 01.10.2014. године, због престанка потребе за радом запосленог услед технолошких, економских и организационих промена. Такође је утврђено да је истог дана тужени донео решење о престанку радног односа и другим запосленима у одељењу ИМС из истих разлога. Тужбу суду ради поништаја отказа уговора о раду тужила је поднела 26.11.2014. године, а поступак још није правноснажно окончан. Решењем инспектора Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања РС од 22.12.2014. године одложено је извршење решења о престанку радног односа од 29.09.2014. године, па је тужени донео решење 29.12.2014. године, којим је ставио ван снаге решење послодавца о отказу уговора о раду тужили и она је формално враћена на радно место на коме је радила до отказа, иако је то радно место укинута, јер послодавац није имао радно место на којем би могао да је распореди у складу са њеном радном способношћу и систематизацијом. Тужени је 30.12.2014. године донео решење којим је тужила упућена на плаћено одсуство због прекида рада, односно смањења обима рада до кога је дошло без кривице запосленог, почев од дана достављања решења па док трају разлози прекида рада, а најдуже 45 радних дана у календарској години. Тужила није тражила поништај овог решења. Након што је истекао период плаћеног одсуства, тужили је донето решење о коришћењу годишњег одмора. Одбила је понуду да се на одређено време запосли у услужној фирми, јер се радило о послу на шест месеци, а сматрала је да је с обзиром на психичко-физичко стање, није у стању да на јаком сунцу или ветрометини чисти круг фабрике, иако је све те послове раније обављала као радник запослене у одељењу ИМС. Након стављања ван снаге решења о отказу и враћање на рад тужила фактички није радила ни један дан код туженог, али су јој текла сва права из радног односа. Тужени је покушао да тужили помогне на тај начин што би њеног сина ВВ, као лице са посебним потребама, ангажовао на неки начин, од чега се одустало по сазнањима да тужилин син уопште нема радне способности. Након што је искористила годишњи одмор, решењем туженог од 05.05.2015. године тужили је отказан уговор о раду, због престанка потребе за радом запослене услед технолошких, економских и организационих промена. Тужила је пред Основним судом у Новом Саду покренула спор против туженог ради поништаја решења о отказу уговора о раду од 05.05.2015. године, који је у току као и спор по претходном решењу о отказу уговора о раду.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиле, јер су правилно закључили да се у конкретној ситуацији не ради о дискриминацији на раду.

Одредбом члана 2. став 1. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/09) прописано је да изрази „дискриминација“ и „дискриминаторско поступање“ означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиских лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива, на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности, или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, родном идентитету, сексуалној орјентацији, имовном стању, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима.

Према члану 16. истог закона забрањена је дискриминација у области рада, односно нарушавање једнаких могућности за заснивање радног односа или уживање под једнаким условима свих права у области рада, као што су право на рад, на слободан избор запослења, на напредовање у служби, на стручно усавршавање и професионалну рехабилитацију, на једнаку накнаду за рад једнаке вредности, на правичне и задовољавајуће услове рада, на одмор, на образовање и ступање у синдикат, као и на заштиту од незапослености.

Имајући у виду наведене законске одредбе и утврђено чињенично стање, правилан је закључак нижестепених судова да тужилца у периоду од 19.09.2014. до 05.05.2015. године није дискриминисана код туженог због здравственог стања њеног сина, као и због њеног здравственог стања, на тај начин што јој је у два наврата отказан уговор о раду због технолошких, економских и организационих промена, јер је свим запосленим код туженог у одељењу ИМС престао радни однос и отказани су им уговори о раду због престанка потребе за њиховим радом услед технолошких, економских и организационих промена, те да у овим радњама туженог не постоје било какви елементи дискриминације у односу на тужилцу због њених личних својстава. Као основ за отказ уговора о раду тужилци нису била њена лична својства (родитељ детета са посебним потребама), а ни дужина боловања због болести детета (од 1993. до 1998. године), јер та својства нису коришћена у сврху онемогућавања тужилце у једнаким правима са осталим запосленима. Наиме, тужилца је у време оснивања одељења ИМС пристала на распоређивање у новоформирано одељење ИМС, прихватила понуђене послове у том одељењу (уз увећање коефицијента) и није захтевала поништај истог, а при проглашењу технолошким вишком није имала различит третман од других запослених у том одељењу, с обзиром да су сви проглашени технолошким вишком.

Поред тога, тужилца у време формирања овог одељења 2012. године није имала никакав облик инвалидитета (инвалидитет јој је утврђен 2013. године на њен захтев), а због болести детета је била одсутна пре формирања тог одељења, па се не може сматрати ни да спада у круг лица са истим или сличним личним својствима заједно са инвалидним лицима и онима који често одсуствују са посла из здравствених разлога, због чега не може бити говора ни о непосредној, а ни о посредној дискриминацији (чл. 6. и 7. Закона о забрани дискриминације).

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић